

2. Rukous Vanhassa testamentissa

Opintokokonaisuus Rukous, osa 2/8

Tämänkertaisessa kokoontumisessa perehdymme siihen, miten rukous ilmenee Vanhassa testamentissa. Seuraavaksi esitän teille muutamia aiheeseen liittyviä kysymyksiä. Sen jälkeen kun olette vastanneet esittämäni kysymyksen, luen siihen annetun vastauksen.

Missä Raamatun kohdissa mainitaan rukoileminen ensimmäisiä kertoja?

Ensimmäisen kerran rukous-sana mainitaan ensimmäisessä Mooseksen kirjassa. Sen yhdeksän alkulukua kuvaavat ihmisen suhdetta Jumalaan uhrina; Abelin laumastaan tuomana esikoislahjana (1. Moos. 4:4), Jumalan nimen avuksi huutamisena Enosin aikana (1. Moos. 4:26) ja Jumalan kansan kuuliaisena vaeltamisena (1. Moos. 5:24). Myös Nooan uhri oli Jumalalle mieluinen, ja Jumala siunasi hänet ja hänen kauttaan koko luomakunnan (1. Moos. 8:20–9:17), koska Nooan sydän oli vilpitön ja nuhteeton. Hänkin ”vaelsi kuuliaisena Jumalan kanssa” (1. Moos. 6:9).

Jumala kutsuu ihmisiä horjumattomassa liitossaan kaikkien eläviä olentojen kanssa yhä edelleen rukoilemaan häntä (1. Moos. 9:8–16). Mutta aivan erityisellä tavalla rukous on ilmoitettu vanhassa liitossa esi-isä Abrahamista lähtien.

Ketkä Vanhassa testamentissa mainitaan rukouksen opettajina?

Jumalan kansan rukous kehittyi Jumalan asumuksen, liiton arkun ja myöhemmin temppelin läheisyydessä. Papit ja profeetat kansan johtajina ovat ensimmäisiä rukouksen opettajia. Samuel-poikanen on varmasti oppinut äidiltään Hannalta, kuinka tulee rukoilla Herran edessä (vrt. 1. Sam. 1:9–18) ja pappi Eliltä, kuinka tulee kuunnella Jumalan sanoja (1. Sam. 3:9–10). Myöhemmin Samuel saa tuntea esirukouksen arvon ja taakan: ”Enkä minäkään voi tehdä sellaista syntiä Herraa vastaan, että lakkaisin rukoilemasta puolestanne. Minä opetan teille sen, mikä on hyvää ja oikein” (1. Sam. 12:23).

Keitä nimeltä mainittuja rukoilijoita muistat Vanhasta testamentista?

Vanhassa testamentissa mainitaan rukoilijoina lisä (1. Moos. 25:21), Raakel (1. Moos. 30:6), Lea (1. Moos. 30:17), Mooses (2. Moos. 9:29), Manoah (Tuom. 13:9), Hanna (1. Sam. 1:10), Samuel (1. Sam. 7:9), Daavid (2. Sam. 7:18), Salomo (1. Kun. 8:22), Joahas (2. Kun. 13:4), Hiskia (2. Kun. 20:2), Manasse (2. Aik. 33:13), Nehemia (Neh. 1:6), Job (Job 42:9), Jeremia (Jer. 42:9), Daniel (Dan. 6:12), Joonas (Joonas 2:8) ja Habakuk (Hab. 3:1).

Ketkä edellä mainituista rukoilivat katumusrukouksen?

Kuningas Daavid lausui katumusrukouksen, joka on psalmi 51: ”Jumala ole minulle armollinen hyvydessäsi, pyyhi pois minun syntini suuren laupeutesi tähden. Pese minut puhtaaksi rikoksistani ja anna lankeemukseni anteeksi. Minä tiedän pahat tekoni, minun syntini on

aina minun edessäni. Sinua, sinua vastaan olen rikkonut, olen tehnyt vastoin sinun tahtoasi. oikein teet kun minua nuhtelet, ja syystä sinä minut tuomitset. Syntinen olin jo syntyessäni, synnin alaiseksi olen siinnyt äitini kohtuun...”

Myös kuningas Manasse lausui katumusrukouksen (2. Aik. 33:18–19). Rukous on kokonaisuudessaan luettavissa Vanhan testamentin deuteronomisten eli ”apokryfisten” kirjojen joukosta erillisenä ”kirjana”, jonka nimi onkin Manassen rukous (Man. r.):

Herra, Kaikkivaltias, meidän isiemme Abrahamin, lisäksi ja Jaakobin ja heidän vanhurskaiden jälkeläistensä Jumala! Sinä olet luonut taivaan ja maan, niiden kaiken kauneuden ja järjestyksen. Sinä kahlitsit meren sanallasi, sinä suljit syvyyden ja sinetöit sen pelottavalla, kunnioitettavalla sanallasi. Sinun mahtisi edessä jokainen vapisee ja säikkyy, sillä sinun voimaasi ja kirkkauttasi ei voi kukaan vastustaa. Vihaasi, jolla uhkaat syntisiä, ei kukaan kestä. Mutta mitaamaton, käsittämättömän suuri on myös armo, jonka olet luvannut. Sinä olet Herra, sinä olet Korkein, lempeä, pitkämielinen ja täynnä armoa. Sinä voit muuttaa mielesi, peruuttaa määräämäsi rangaistuksen. [Herra, sinä olet hyvä ja lempeä. Niille, jotka tekevät syntiä sinua vastaan, olet luvannut, että he voivat kääntyä ja saada sinulta anteeksiannon. Suuri on armosi. Sinä olet päättänyt, että syntinen voi kääntyä ja pelastua.] Herra, vanhurskaiden Jumala! Et sinä vanhurskailta vaatinut kääntymystä – eiväthän Abraham, lisäksi ja Jaakob tehneet syntiä sinua vastaan. Minulle, syntiselle, sinä annoit mahdollisuuden kääntyä, sillä syntejä, joihin olen syyllistynyt, on enemmän kuin meressä hiekanjyviä. Herra, usein olen rikkonut, hyvin usein, niin paljon olen tehnyt vääriä tekoja, etten ole arvollinen nostamaan silmiäni ja katsomaan taivaan korkeuteen. Raskaat rautakahleet painavat minut kumaraan, syntieni tähden virun hylättynä enkä saa lievitystä, koska sytytin sinun vihasi. Tein sitä, mikä on vääriä sinun silmissäsi: pystytin vieraiden jumalien kuvia ja annoin niille iljetyksille yhä enemmän sijaa. Nyt painun sydämässäni polvilleni ja rukoilen, että osoitat laupeutesi. Olen tehnyt syntiä, Herra, olen tehnyt syntiä ja tiedän rikkoneeni lain. Minä rukoilen sinua, minä pyydän: anna anteeksi, Herra, anna anteeksi! Älä anna minun tuhoutua rikkomuksiini, älä iäti vihaa, älä pidä muistissa pahuttani äläkä tuomitse minua maan syvyyksiin – sinä, Herra, olet katuvien Jumala! Osoitat hyvytesi siinä mitä minulle teet: suuressa armossasi pelastat minut, vaikka en sitä ansaitse. Niin kauan kuin elän, kiitän sinua. Sinun ylistyksiäsi laulavat kaikki taivaan joukot, sinun on kunnia ikuisesti. Amen.

Mitä rukousvastauksia muistat Vanhan testamentin kirjoista?

lisä rukoili vaimonsa Raakelin puolesta ja tämä tuli raskaaksi. (1. Moos. 25:21). Lea toivoi synnyttävänsä Jaakobille lapsen ja Jumala kuuli hänen rukouksensa (1. Moos. 30:17). Jumala lopetti ukonilman ja raesateen Egyptissä vastauksena Mooseksen rukoukseen (2. Moos. 9:29). Profeetta Samuelin rukous kuultiin ja Jumala otti vastaan hänen uhrinsa, jolloin israelilaisia vastaan hyökänneet filistealaiset joutuivat sekasortoon (1. Sam. 7:10). Herra kuuli myös Joahasin rukoukset ja vapautti israelilaiset Syyrian vallasta (2. Kun. 13:4–5). Syrjäytetty kuningas Manasse rukoili Jumalaa, joka palautti hänet takaisin valtaistuimelle (2. Aik. 33:13). Jumala kuuli Jobin rukouksen ja käänsi hänen kohtalonsa ja antoi Jobille kaksin verroin kaikkea, mitä hänellä oli ennen ollut (Job 42:9–10). Jumala pelasti Häntä rukoilleen Danielin leijonien luolasta (Dan 6:24).

Mitä muistat profeetta Elian rukoilleen?

Profeetta Elian nimi merkitsee ”Herra on minun Jumalani”. Nimi ennakoi kansan samansisältöistä vastaushuutoa hänen rukoukseensa Karmelin vuorella (vrt. 1. Kun. 8:10–61). Pyhä apostoli Jaakob viittaa tähän huutoon rohkaistakseen meitä rukoukseen: ”Vanhurskaan rukous on voimallinen ja saa paljon aikaan” (Jaak. 5:16). Opittuaan piilopaikassaan Keritin purolla laupeuden Elia opettaa Sarpatin leskelle uskon Jumalan sanaan, ja vahvisti sen herättämällä henkiin lesken kuolleen pojan (1. Kun. 17:7–24).

Karmelin vuoren uhritoimituksessa, joka oli ratkaiseva koe Jumalan kansan uskolle, Jumalan tuli kuluttaa polttouhrin Elian pyynnöstä (1. Kun. 18:30–38). Kun Elia jälleen palaa autiomaahan, paikkaan jossa elävä ja tosi Jumala oli ilmoittanut itsensä kansalle, hän kätkeytyi luolaan, niin kuin muinoin Mooses, kunnes Jumala oli läsnä ”hiljaisessa huminassa” (1. Kun. 19:12). Jumala, jonka kasvoja ihmiset etsivät, paljastaa itsensä kuitenkin vasta kirkastusvuorella. Ristiinnaulitun ja ylösnousseen Kristuksen kasvoissa ihmiset tunnistavat Jumalan kirkkauden.

Missä Vanhan testamentin kirjassa tulee erityisesti esiin kansan rukous?

Se näkyy erityisesti Psalmien kirjassa. Daavidin ajan ja Messiaan tulon välisen ajan pyhissä kirjoissa on rukoustekstejä, jotka todistavat siitä, että rukous omasta ja toisen puolesta on saanut lisää syvyyttä. Psalmiit ovat yhteen kokoontuneen Jumalan kansan rukouksen ilmausta. Psalmien rukous on yhtä aikaa sekä henkilökohtaista että yhteisöllistä. Se koskettaa rukoilijaa itseään ja kaikkia ihmisiä.

Psalmien kirjassa kirjoittajan sanat ilmoittavat Jumalan pelastustekoja lauluna Jumalan kunniaksi. Sama Pyhä Henki innoittaa sekä Jumalan toiminnan että ihmisen vastauksen. Kristus liittää ne yhteen. Hänessä psalmit opettavat meitä rukoilemaan lakkaamatta. Ovatpa psalmit ylistys-, valitus- tai kiitoslauluja, henkilökohtaisia tai yhteisön esittämiä pyyntöjä, kuninkaan tai pyhiinvaelluksella olevan kansan lauluja tai viisauden mietiskelyä. Ne ovat kuin peili, joka heijastaa Jumalan suuria tekoja hänen kansansa historiassa ja ihmiselämän tilanteita, joita kirjoittaja on kokenut.

Psalmeissa tulee esiin tiettyjä piirteitä: rukouksen yksinkertaisuus ja spontaanisuus ja rukoilijan Jumalaan kohdistuva kaipaus kaiken sen kautta ja sen kanssa, mitä Jumalan luomis-

työssä on hyvää. Yhteinen piirre on myös vaikea tilanne, jossa rukoilija on, kun hän rakkaudessaan Herraa kohtaan on vihollisten ja koettelemusten armoilla, ja odottaessaan, mitä uskollinen Jumala tulee tekemään, on varma rakkaudestaan ja valmis taipumaan hänen tahtoonsa. Psalmien peruspiirre on ylistys, ne ovat ylistyslauluja Jumalalle.

Syyskuu 2016

